

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
«ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Педагогічний факультет

Кафедра соціальної педагогіки та соціальної роботи

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
СОЦІЛЬНО ПЕДАГОГІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ З ОБДАРОВАНИМИ
ДІТЬМИ

Освітня програма	Соціальна педагогіка
Спеціальність	231 Соціальна робота
Галузь знань	23 Соціальна робота

Затверджено на засіданні кафедри

Протокол № 1 від “27” серпня 2021р.

м. Івано-Франківськ – 2021р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Опис дисципліни
3. Структура курсу (зразок)
4. Система оцінювання курсу
5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу (зразок)
6. Ресурсне забезпечення
7. Контактна інформація
8. Політика навчальної дисципліни

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Соціально-педагогчна діяльність з обдарованими дітьми
Освітня програма	Соціальна педагогіка
Спеціальність	231 Соціальна робота
Галузь знань	23 Соціальна робота
Освітній рівень	Перший (бакалаврський)
Статус дисципліни	Нормативна
Курс/семестр	IV/II
Розподіл за видами занять та годинами навчання (якщо передбачені інші види, додати)	Лекції – 12 год. Семінарські заняття – 18 год. Самостійна робота – 60 год.
Мова викладання	українська
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua

2. Опис дисципліни

Мета курсу: розширити знання студентів з питань обдарованості, різновидами загальної та спеціальної обдарованості, особливостями обдарованих дітей та молоді, організацією навчання і виховання розумово обдарованих учнів.

Завдання курсу спрямовані на:

- обґрунтування проблеми обдарованих дітей в педагогічній теорії та практиці; навчанні студентів враховувати індивідуальні особливості обдарованих дітей та молоді, ознайомленні з основними принципами, методами та формами роботи з обдарованими дітьми з врахуванням індивідуального розвитку дитини, обґрунтуванні особливостей роботи соціального педагога з сім'єю обдарованої дитини.

Компетентності

Інтегральна компетентність – здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у соціальній сфері або в освітньому процесі, що передбачає застосування певних теорій та методів соціальної роботи.

Загальні компетентності:

ЗК1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу

ЗК 4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 5. Здатність планувати та управляти часом

ЗК 9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК10. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 12. Здатність приймати обґрунтовані рішення

Фахові компетентності:

СК 2. Здатність прогнозувати перебіг різних соціальних процесів.

СК4. Здатність до аналізу соціально-психологічних явищ, процесів становлення, розвитку та соціалізації особистості, розвитку соціальної групи і громади.

СК10. Здатність розробляти шляхи подолання соціальних проблем і знаходити ефективні методи їх вирішення.

ФК 15 Здатність взаємодіяти з клієнтами, представниками різних професійних груп та громад.

СК-24. Здатність виявляти та розвивати нахили, здібності і креативний потенціал дітей і молоді, підтримувати їх творчий розвиток, сприяти успішній соціалізації, професійному самовизначенню, формувати у них мотивацію до реалізації творчого потенціалу, саморозвитку та самовдосконалення.

СК-25. Здатність забезпечувати інклюзивні процеси, виявляти особливості та шляхи покращення життєдіяльності дітей та молоді з особливостями психофізичного розвитку й інвалідністю у соціальному середовищі.

Програмні результати навчання:

РН 1. Здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язування професійних завдань і встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між соціальними подіями та явищами.

РН 3. Ідентифікувати, формулювати і розв'язувати завдання у сфері соціальної роботи, інтегрувати теоретичні знання та практичний досвід.

РН 12. Визначати зміст співпраці з організаціями-партнерами з соціальної роботи для виконання завдань професійної діяльності.

РН 24. Здатність до раціонального вибору і реалізації психологічних методик і технологій соціально-педагогічної роботи з дітьми та молоддю в закладах освіти, позанавчальних закладах та закладах соціального спрямування.

РН 25. Здатність виявляти та розвивати здібності, креативний потенціал дітей і молоді, підтримувати їх творчий розвиток, сприяти успішній соціалізації, професійному самовизначенню.

3. Структура курсу

№	Тема	Результати навчання	Завдання
1.	Тема 1. Теоретичні аспекти обдарованості.	Розуміти суть і значення проблеми розвитку обдарованості в суспільстві; сутність поняття «обдарованість», «талант», «геніальність»; знати природу	Презентація, питання для обговорення, аналіз законодавчої бази, пошукові завдання, тести

		обдарованості та співвідношення понять обдарованість, задатки, здібності, талант, геніальність; оволодіння знаннями концепцій обдарованості; аналіз законодавства що стосуються роботи з обдарованими дітьми; знати роль соціального оточення у формуванні обдарованості: знання закладів та уствнов, які досліджують питання обдарованих дітей в Україні	
2	Тема 2. Типи,види та рівні обдарованості.	Знати сфери, види та ознаки обдарованості, класифікацію видів обдарованості. Аспекти поведінки обдарованої особистості.	Питання для обговорення /самоконтролю, аналіз понять, розроблення логіко–структурних схем, таблиць, тести
	Тема 3. Поняття інтелекту, його структура та різновиди	Розуміти природу інтелектуальної обдарованості ; знати сучасні підходи до розуміння обдарованості; співвідношення інтелекту та креативності у структурі обдарованості. Моделі обдарованості. Чинники, які впливають і визначають розвиток	Робота з науковими джерелами, питання для обговорення, тести

		обдарованості	
	Тема 4. Творча обдарованість	Знати критерії ідентифікації творчої обдарованості; значення креативності у структурі обдарованості; вміти ідентифікувати творчо обдарованих дітей	Міні-дослідження, розроблення структурних схем, індивідуальні завдання, тести
	Тема 5. Спеціальна обдарованість	Знати сфери, види та ознаки обдарованості; розуміння потреби виявлення спеціальної обдарованості та забезпечення умов для її розвитку.	Презентація, індивідуальні завдання, портфоліо, тести
	Тема 6. Психолого-педагогічні особливості обдарованих дітей та молоді.	Знання характеристик ознак, проявів поведінки обдарованої особистості; уміння їх ідентифікувати. Знати чинники, які впливають і визначають розвиток обдарованості. Розуміти труднощі соціальної адаптації та інтеграції у соціум обдарованих дітей. Особливості проявів дисинхронії розвитку та перфекціонізму. Труднощі адаптації. Розуміння проблем творчої та суспільної самореалізації талановитих дітей та сприяння їх соціалізації.	Питання для обговорення /самоконтролю, презентація, тести
	Тема 7. Проблеми	Розкрити проблеми	Презентація, питання для

	виявлення обдарованих дітей	діагностики обдарованості . Засвоєння методик ідентифікації обдарованих дітей. Розуміння необхідності здійснення комплексної діагностики.	обговорення /самоконтролю, аналіз, портфоліо; підбір методів та методик.
	Тема 8. Проблема диференційованого навчання обдарованих дітей	Вивчення вітчизняного і зарубіжного досвіду організації освітнього процесу для обдарованих дітей Особливості навчання і виховання обдарованих дітей та молоді у провідних країнах світу. Вивчення нормативно-правових документів. Аналіз загальнодержавних, регіональних, місцевих, шкільних та індивідуальних програм системи роботи з обдарованими дітьми. Діяльність закладів нового типу.	Питання для обговорення, укладання бібліографії до обраної теми
	Тема 9. Концептуальні моделі та технології навчання обдарованих учнів	Концептуальні моделі освітнього процесу з обдарованими дітьми (Методика повного засвоєння, „Вільний клас”, „Структура інтелекту”, „Три види збагачення навчальної	Презентація, питання для обговорення, портфоліо

	програми”, „Таксономія цілей навчання”, «Когнітивно-афективна модель» та ін.).	
Тема 10. Система супроводу обдарованих дітей	Аналіз системи соціально-педагогічної діяльності з обдарованими дітьми. Моделювання соціально-педагогічної системи роботи з обдарованими дітьми Розуміння необхідності створення умов для розвитку обдарованої особистості, застосування сучасних форм і методів діяльності соціального педагога з обдарованими дітьми. Знання основних аспектів супроводу обдарованої особистості, етапів супроводу. Уміння розроблення індивідуальної програми розвитку та саморозвитку обдарованої дитини. Знання стратегій підтримки обдарованої дитини. Розумінні необхідності взаємодії із іншими фахівцями,	Презентація, реферативні повідомлення, питання для обговорення, презентація індивідуальних завдань; тести

	соціальними інститутами, організаціями та установами з метою створення сприятливих умов для розвитку здібностей та обдарувань дітей.

4. Система оцінювання курсу

Накопичування балів під час вивчення дисципліни	
Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів
Лекція	—
Семінарське / практичне заняття	45
Самостійна / індивідуальна робота	5
Контрольна робота	50
Максимальна кількість балів	100

5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу

Види навчальної роботи	Навчальні тижні																	Ра зо м
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	
Лекції																		—
Семінарські з-тя		5		5		5		5		5								25
Самостійна р-та															5			5
Індивідуальні завдання																	20	20
Залік /Екзамен																	50	50
Всього за тиж-нь	1	4	1	4	1	4	1	4	1	4	1	8	1	10	1	4	50	100

6. Ресурсне забезпечення

Матеріально-технічне забезпечення	Мультимедіа, лабораторії, комп'ютери та інше
Література:	
1. Енциклопедія для фахівців соціальної сфери. —2—е вид./ За заг.ред.І. Д. Зверєвої. Київ, Сімферополь: Універсум.2013. 536 с. 2. Енциклопедія освіти/ Акад.пед.наук України; гол.ред. В.Г. Кремень.Київ.:Юрінком Інтер,2008.1040 с. 3. Євтух М.Б., Носко М.О., Волощук І. С. Психологія і педагогіка креативного розвитку обдарованої особистості: монографія. Київ-Чернігів: Десна Поліграф, 2017. 600 с. 4. Євтух М.Б, Волощук І. С., Шепотько В.П. Виховне середовище для сільських обдарованих і талановитих школярів: навч.посібник. Луганськ, Вид-во СНУ ім. В. Даля, 2008.224 с.	

5. Євтух М.Б., Грищенко Г.Й., Михайлишин Г.Й. Технології соціальної роботи в зарубіжних країнах. Навчальний посібник. Івано-Франківськ. Місто Н.В, 2011. 388 с.
6. Ільна Н.М Психологія творчості та обдарованості: навч. посібник. К.: Університетська книга, 2018. 227 с.
7. Карпенко О. Г. Професійна підготовка соціальних працівників в умовах університетської освіти: науково-методичний та організаційно-технологічний аспекти: монографія / За ред. С. Я. Харченко. Дрогобич: Коло, 2007. 374 с.
8. Карпенко Н. А. Психологія творчості: навч. посібник / Н. А. Карпенко. – Львів: ЛьвДУВС, 2016. 156 с.
9. Карпенко О.Г. Соціальний працівник: деякі аспекти професійної підготовки. Навч. посібник. Київ: Держ. ін-т розвитку сім'ї та молоді, 2007. 144 с.
10. Клименко В.В. Психологія творчості. Навчальний посібник. Київ: Центр навчальної літератури, 2006. 480 с.
11. Логвиненко Т. Підготовка соціальних працівників в університетах Скандинавських країн: Данія, Норвегія, Швеція: монографія / За ред. Н. Ничкало. Дрогобич: вид. відділ Дрогобицького педагогічного ун—ту ім. І. Франка, 2015. 522 с.
12. Міщиха Л.П. Психологія творчості. Навч. посібник. Івано-Франківськ: Гостинець, 2007. 448 с.
13. Пенішкевич Д. І., Тимчук Л.І. Соціальна педагогіка: Модульна технологія навчального курсу: посібник для студ. вищ. навч. закладів. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2010. 496 с.
14. Протас О. Л. Розвиток творчих здібностей учнів в умовах загальноосвітнього навчального закладу. Освіта та розвиток обдарованості особистості. 2014. №3 (22). С. 26–29.
15. Протас О. Л. Наступність середньої і вищої освіти як умова професійного самовизначення молоді. Гуманітарний вісник ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди». 2015. Додаток 1 до Вип. 35, Том ІХ (60). С. 478–486.
16. Протас О. Л. Соціально-педагогічні умови активізації професійного самовизначення старшокласників. Вісник Черкаського університету. 2016. Вип. №8. С. 91–97.
17. Протас О., Микитин О. Використання інформаційно-комунікаційних технологій у діяльності з обдарованими учнями. Навчання і виховання обдарованої дитини: теорія та практика. 2018. Випуск 2 (21). С. 7–15.
18. Протас О. Соціально-педагогічний супровід розвитку креативно обдарованих дітей в умовах загальноосвітнього навчального закладу. Збірник наукових праць Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. 2019. Вип. 32. С. 108–122.
19. Протас О.Л. Професійна підготовка майбутніх соціальних педагогів до роботи з обдарованими дітьми: теорія і методика організації.

- Монографія. Тернопіль: вид-во Тернограф, 2021. – с.
- 20.Протас О. Феномен обдарованості у контексті психолого-педагогічних досліджень. Науковий вісник Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського. Випуск 1 (130). Одеса, 2020. С. 57-65.
- 21.Протас О. Концептуалізація проблеми обдарованості у зарубіжних та вітчизняних дослідженнях. Науковий вісник Мукачівського державного університету. Серія «Педагогіка та психологія». 2020. Випуск 1 (11). С. 239—242.
- 22.Протас О. Проектні технології у процесі підготовки майбутніх соціальних педагогів до роботи з обдарованими дітьми. Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія: педагогіка. № 1 (2020). С. 53—59..
- 23.Роменець В. А. Психологія творчості. Навч. посібник. 3-тє вид. К.: Либідь, 2004. 288 с.
- 24.Тадєєв П.О. Розвиток теорії і практики навчання обдарованих школярів у США (20—ті роки ХХ — початок ХХІ століття): монографія. Рівне: ПП ДМ,2011.548 с.
- 25.Турина О. Л. Психологія творчості : Навч. посіб. Київ : МАУП, 2007. 160 с.

7. Контактна інформація

Кафедра	Кафедра соціальної педагогіки та соціальної роботи м. Івано-Франківськ, вул. Бандери, 1 каб. 802 тел. (0342) 57-00-05 kspsr@pnu.edu.ua
Викладач (і) Гостьові лектори	Протас Оксана Любомирівна Запрошені викладачі інших ЗВО, стейкхолдери
Контактна інформація викладача	+380997429808

8. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність	Викладання курсу та взаємодія із студентом ґрунтуються на політиці академічної доброчесності. Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається Положенням про запобігання та виявлення плагіату у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/
Пропуски занять (відпрацювання)	Пропуски семінарських (практичних) занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку. Студент зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття відповідно до Положення про порядок організації та проведення

	оцінювання успішності здобувачів вищої освіти ДВНЗ «Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 212 від 06.04.2021 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/04/isinuvannia_nove2.pdf
Виконання завдань пізніше встановленого терміну	Порядок та організація контролю знань студентів, зокрема, умови пропуску занять (відпрацювання) допуску до підсумкового контролю визначаються 5 Положенням про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти ДВНЗ «Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 212 від 06.04.2021 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/04/isinuvannia_nove2.pdf
Невідповідна поведінка під час занять	Керуватися Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Державному вищому навчальному закладі «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (Нова редакція) (зі змінами накази ректора № 61 від «31» січня 2020 р.; № 361 від 31 липня 2020 р.; № 795 від 31 грудня 2020 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/01/Polozennia-pro-OOP-25_12_2020-1.pdf
Додаткові бали	Студент може отримати додаткові бали згідно «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти ДВНЗ «Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 212 від 06.04.2021 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/04/isinuvannia_nove2.pdf
Неформальна освіта	Неформальна освіта зараховується згідно Положення про порядок зарахування результатів неформальної освіти у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №819 від 29.11.2019 р., із внесеними змінами наказом № 80 від 12.02.2021 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/02/neformalna_osvita.pdf